

БӨЕК ЖИՇԿՄԳ 70 ԵԼ

1941 - 1945

22 июнь 1941 ел.

**Таң атып килә. Гүзәл авыллар, шәһәрләр
тыныч йокыда. Әниләрәнең жылы куенында
тәмле төшләр күреп нәни сабыйлар изрәп
йоклыйлар. Шул вакытта канга туймас
фашистлар безнең чикне бозып авылларны,
шәһәрләрне үлем утына тоттылар.
Бөек Ватан сугышы башланды.**

Берни белми изрәп йоклаган сабийлар зәңгәр күккә карап хәрәкәтсез калдылар. Зәңгәр күкне канлы корым каплады. Аяусыз сугыш башланды.

Бер кайтырбыз диеп киткән юлдан Китсәләр дә, алар кайтмады. Алар өчен бары жыллар генә Ачып-ябып йөри капканы.

Туган жирләре өчен башларын салган бу батырларны онытырга безнең хакыбыз юк. Алар безнең белән, безнең арада.

**Ул елларны ничек онытасың, —
Ил язмышы кылыч йөзедә.
Ир-егетләр китте яу кырына,
Алып көче тоеп үзедә.**

**Сугыш ятим иткэн яшьләр, исән калган
этиләр кайтканда, сезнең йөрәкләр сыкрады,
күзлөргә яшь килде.**

Башкаларның әтиләрен күргәндә: «Их, минем дә әтием исән булса иде», — диг авыр суладылар, башкалар «минем әти» диг сөйләгәндә аларның «әти» диг авыз тутырып әйтер көннәрен каһәр суккан сугыш мәңгелеккә алып калды. Үз тырышлыклары белән сугыш бетүен якынайткан үсмерләр гомергә ятим булып калдылар.

Ай, ул кош теледэй солдат хатлары! Күпме кеше тилмереп көттө аларны. Һәр гаиллэгә килгән кайгыны да, шатлыкны да бергә кичерә халык. Хәсрәт белән янәшә йөргән шатлык та килә иде кешеләргә. Шушы ике нәрсә йөрәкләрне телгәли иде. Кара пичәтле кош теледэй шушы кәгазь кисәгә бәгырьләрне өзеп күпме кан-яшь түктерде.

**Алма кебек хатыннар балаларын кочаклап ирсез,
сабийлар — этисез, жиләк кебек кызлар ярсыз
калалар.**

**Ирлэре, уллары, туганнары зур
батырлыклар күрсәткәндә,
тылдагы хатын-кызларыбыз
үзләрен аямыйча эшләделәр.
Тылдагы хатын-кызларның
батырлыгы сугыш кырында
туган батырлыкка тиң.**

Утлы еллар үтте,

Жинү килде.

Күпләр әйләнеп безгә кайтмады.

Исән-саулар Берлингача житеп,

Туган авылларына атлады.

Жинү көне, күктән күзем алмыйм,

Күгәрченнәр уйный очынып,

Зәңгәр күктә ап-ак канатлары

Көмеш кебек китә чагылып.

МЭНЦГЕ ХЭТЕРДЭ

*Югалтулар бик күн булсалар да,
Тырышулар бушка калмаган.
Килгэн ул көн 45 нче ел.
Халкым бөек Жинү яулаган.*

**1) Сугыш башланганнан соң
ничә ел үттә?**

1) 70,

2) 64,

3) 65.

2) Ил күләмендә ничә кеше сугыш кырларында ятып калган?

1) 29 млн.

2) 7900

3) 27 млн.

3) Сугыш ничәнче елда беткән?

1) 1945

2) 1947

3) 1941